

Vychází 1., 10., 20.,
každého měsíce o 10.
hodině.
Expedicí se nachází v ši-
roké ulici, číslo 25,
1. poschodí.
Kdo všeckna čtyry čtvrt-
letí odebere, obdrží pra-
emii.

DALIBOR.

Předplácí se: čtvrtl. 1 zl.
půll. 2 zl., celor. 4 zl.
rak. č. S poštou: čtvrtl.
1 zl. 15 kr., půll. 2 zl.
30 kr., celor. 4 zl. 60 kr.
rak. čísla. Pro státy ně-
mecké: půll. 1 tol.
20 nov. gr., celoročně
2 tol. 40 nov. gr.

Hudební časopis s měsíční notovou přílohou a s roční praemií.

Odpovědný redaktor:

Emanuel Meliš.

Expedice „Dalibora“ a kancelář pro opisování nachází se nyní v široké ulici čís. 25., 1. poschodí.

Havířská.

V dol temný, bratří! každý z nás
k své práci sestoupí;
zde v brzce náš umlkne hlas,
noc nás hned obstoupí.

Do vnitřních země černé žil
kov drahý kopat jdem:
protož si k zdaru našich sil
„Pozdrav Bůh!“ zapějeme.

Snad mnohý kráčí ve hrob svůj,
víc slunce nespátrí.

Protož nás Tvůrce opatruj,
zdar nám buď, havíři!

V. P.

Hrnčířská.

Jen do práce braši milí,
dokud hlína neztuhne,
hodně hrud si naděláme,
páž je na kruh uvrhne.

Vřeteno si namažeme,
kolo nohou rozjedem,
a pak hrnec s chutí mužnou
k výši snadno vyvedem.

Jak se hlína pěkně táhne,
dobře-li je zhnětěná,
prázdná poucek, vývrhelů,
rukou silnou vedená.

Tak i národ mužně kráčí
pevnou vůlí vedený,
zdárné syny vychovává,
právo cíl jim určený.

Jen do práce hoši milí,
dosud času nezbývá,
jiné časy mistry zbudí,
zhyne vazba bázlivá.

M. A. Hrubý.

Antonín Rejcha.

Životopisný nástin.

Mezi nejslavnější hudební theoretiky 19ho století náleží bez odporu náš rodák, *Antonín Rejcha*, jenž si svými děly evropského ano světového jména dobyl. Nepsalť bohužel spisy své v řeči české, jelikož záhy jak obyčejně všichni čeští hudební umělci z vlasti své se vystěhoval, by v cizině výživy dosáhl. Za to však působil velice blahodárně ve Francii a osvědčil se tam vždy co Čech, jenž vlast svou miluje. Nebude tedy od místa, když několik životopisných dat o něm podáme.

Rejcha Antonín narodil se dne 27. února 1770 v Praze a osvědčoval již záhy náklonnost a lásku k hudbě. Co 9letý chlapec zpíval již co zpěvák na kůru u Křižovníků. Ztrativ brzkou smrtí otce přišel co 16letý jinoch k svému strýci Josefu Rejchovi *) do Bonnu, kdež v studiích hudebních pokračoval. Mladý Antonín

*) Rejcha Josef nar. 1757 v Čechách byl virtuos na cello, skladatel a výtečný ředitel orchestru. Nejdříve byl v službě u hraběte z Wallerstejnů a byl r. 1787 do Bonnu za koncertního ředitele povolán. Několik uměleckých cest získaly mu dobré jméno co virtuosu. Složil též mnoho koncertů pro cello, pak duetta a kusy pro flétnu. Ve 35. roku svého stáří dostal strašnou pakostnici a nemohl ani údy vládnouti. V okamžicích, kdež bolesti jeho trocha přestaly, diktoval kopistovi několik koncertujících symfonií pro housle a cello, pak duetta a koncerty, které tiskem vyšly. R. 1803 vydal koncert pro housle, a díle toto bylo poslední znamení jeho života. Jak se zdá, byl brzkou smrtí svých bolestí sprostěn. Dle některých zemřel prý již 1793.

prospíval tak velice v hudbě, že po roce *první svou symfonií* veřejně provozovati mohl. R. 1795 odebral se Antonín do Hamburku, kdež 5 let hudbě vyučoval. Zde zkoušel se v skládání opery na text francouzský: „*Obaldo ou les Français en Egypte*“ (Obaldo aneb Francouzové v Egyptě), kteréž dílo se také na divadle Hamburkém provozovalo.

Rejcha uslyšev, že se Napoleon z Egypta vrátil, odebral se na konci r. 1799 do Paříže, kochaje se nadějí, že se dílo jeho, které co do názvu a látky Francouze zajímá bude, zajisté provede; avšak opera tato nebyla od divadel Feydeau a Favart přijata, jelikož velké ceny do sebe neměla. Za náhradu toho dal Rejcha r. 1800 *svou symfonií*, která jasností slohu se vyznačovala, provozovati a došel ní pochvaly. Následkem příznivého tohoto výsledku obdržel *operní text*, by jej komponoval. Ukončiv dílo toto pro divadlo Feydeau, chtěl je dáti provozovati; avšak na neštěstí bylo divadlo toto pro rozličné příčiny náhle zavřeno a *Rejcha* byl opět ve své naději trpce zklamán. Rejchovy vokální skladby byly téhož času často dávány. Tak na př. zpíval věhlasný pěvec Garrat, jenž každého mladého skladatele podporoval, rozličné na italský text složené kusy, které se Pařížanům líbily.

Opustiv r. 1802 Paříž, odebralse do Vídně, kdež si získal lásku Michala Haydna, jenž mu poskytoval vždy výborné rady. Ve Vídni prožil Rejcha šest let a stál v úzkém přátelství s L. Beethovenem, Albrechtsbergem a Salierim. Zde uveřejnil též as 30 fug, pak hudbu k Bürgerově „*Leonore*“, dále složil tu vážnou operu, oratorium a rekviem a získal si tím v Německu dobré jméno.

Navrátiv se r. 1808 do Paříže, zůstal tu již na vždy. Cherubini byl mu nejen dobrým přítelem nýbrž i rádcem. Zpráva o jeho důkladné a úplné znalosti theoretické a veliké sběhlosti na piano rozesla se brzy po Paříži. R. 1809 počal vyučovati hudební komposicí a všichni nadaní instrumentalisté šmahem se k němu ubírali.

Několik let byl zde živ pouze co privátní muž nevtíraje se do světa, ničím nečiniv na sebe velikou pozornost, jedině *vyučoval, komponoval* mnoho a zvláště na piano, studoval a vedl tak zcela tichý, spokojený a šťastný život. To tím více, poněvadž nikdy velikých nároků na život vnější nečinil; avšak jeho nenasytná tužba po umělecké vážnosti byla přec den ode dne více uspokojovaná poctou, s jakouž se k němu *přátelé a praví znalcové hudby* měli.

Rejcha zanášel se ustavičně komponováním a složil ve spolku s Dourlenem komickou operu v 3 dějstvích pod jmenem „*Cagliostro*“, kterouž divadlu „*Feydeau*“ k provozování odevzdal. Avšak nic mu nezá-

skalo takého populárního jména, jako jeho *kvintetta*. Prof. konservatoria p. A. Elwart v Paříži praví, že se tento druh skladeb, jichžto Rejcha *tvůrcem* jest, řadí důstojně k skladbám Haydnovým. R. 1818 byl povolán na místo Méhula za profesora kontrapunktu na konservatorium Pařížské. Dvě leta před tím r. 1816 dal provozovat v místnostech „*Velké opery*“ svou zpěvohru „*Natalii*“ aneb rodina švýcarská a r. 1822 na tomž divadle svou operu „*Safo*.“ Tato dvě díla nedošla žádného výsledku, ačkoliv toho právem zasluhovala. Jakkoliv *Rejcha* svými dramatickými pracemi žádného příznivého úspěchu docíliti nemohl, musíme přece vyznati, že zaujímal co učitel a paedagog hudební *první místo*. Již r. 1800 vydal v Paříži „*Etude ou Theories pour le piano*“ a mnohé fugy a sonaty.

(Dokončení.)

Stanovy zpěváckého spolku „Hlahol“ v Praze.

(Pokračování.)

§. 8.

O povinnostech.

A) Výkonných údů.

1. Každý, kdo jakožto výkonný úd přistupuje, složí do pokladnice spolkové 1 zl. r. č. a platí co měsíčný příspěvek vždy napřed 20 kr. r. č.
2. Jest každý povinnován náležitě se zúčastňovati všech produkcí spolkových a potřebných k tomu zkoušek.
3. Stanov šetřiti a podrobiti se všemu, cožkoli by ve spolku řádně se ustanovilo.
4. Přispívati dle možnosti ke zvelebení a šíření spolku.

B) Údů zakládajících a přispívajících.

Zakládající úd složí u vstupu svém 10 zl. r. č. do pokladnice spolkové, a platí po uplynulém roce 5 zl. r. č. co roční příspěvek.

Přispívající údové přispívají každoročně 5 zl. r. č.

C) Údové čestní

jsou všeliké povinnosti ku spolku prosti.

§. 9.

Výlohy se zapravují

z pokladnice spolkové, má pak tato následující důchody:

1. Původní vkladné peníze a příspěvky.
2. Výnos veřejných koncertů.
3. Dobrovolné příspěvky mimořádné.

§. 10.

Kterak se s penězi spolkovými nakládá.

Peněz spolkových má se pouze k takovým potřebám nakládati, kterých účet spolku vymáhá. Výlohy na zpěvácké výlety a jiné hudební slavnosti zapravují se, pakliby důchody spolku nestačovaly, z mimořádných příspěvků.

§. 11.

O hlavních knihách spolku.

Pro žádoucí přehled údů zřídí se čtvero seznamů obsahujících jména

1. výkonných,
2. zakládajících,
3. přispívajících a
4. čestných údův.

Mimo to zavede se kniha paměti, do kteréž se usnešení spolku, a znamenitější příhody spolku se týkající zapisují a kniha přání, v nížto výkonní údové své návrhy a přání podávají.

§. 12.

Pravidelná cvičení ve zpěvu

bývají každý týden jednou.

§. 13.

Chce-li kdo cizí cvičení spolku navštívit,

ohlásiž se u ředitele, jenž ho shromážděným údům představí.

§. 14.

Hudební podniky spolku.

Spolek upravuje :

1. Každý rok nejméně tři veřejné koncerty.
2. Za vstupné nejméně čtyry zábavy pro své údy.
3. V čas letní vycházky zpěvácké.
4. Výroční den svého založení slaví spolek vokální mší a zábavou.

Čistý výnos veřejných koncertů jde do pokladnice spolkové.

§. 15.

Správa a rokování v záležitostech spolku náleží

1. shromážděným údům výkonným, a
2. výboru, z výkonných údů na dobu jednoho roku zvolenému.

§. 16.

Výkonní údové jednají

v záležitostech do oboru svého příslušných v hromadách valných a v měsíčních schůzkách.

Ku každému platnému usnešení třeba jest, aby nejméně dvě třetiny výkonných údů přítomné byly, většina hlasů rozhoduje vyjmouc §. 5.

(Pokračování.)

Pianní ústavy v Praze.

Od V. G.

(Pokračování.)

Petr Maydl.

Chovanci pianního ústavu pana *Petra Maydla* měli své výroční zkoušky na Žofinském ostrovu dne 26., 27. a 28. lipna. Nemohli jsme pokaždé přítomni býti, ale soudíme-li z výsledků jednotlivých čísel a jednotlivých produkcí na výsledek celé zkoušky; musíme říci, že ústav tento znova potvrdil dobrou pověst, které po mnohá leta již v našem městě požívá. Program byl velmi pestrý. Skladby úplně klassické střídaly se se skladbami moderních komponistů. Také nebylo letos zapomenuto na *skladatele naše*, kteří byli dosti čestně zastoupeni. Provedení jednotlivých skladeb bylo v celku slušné ano místy výborné. Přece však bychom pana ředitele upozornili, aby při rozdělení sólových a i pospolných kusů přece trochu větší ohled bral na síly každého jednotlivého žáka. Jaké následky z toho vzejdou, když se žákům skladby svěří, pro které jejich síly ještě nedostačují, o tom se mohl tentokráte každý přesvědčiti při provedení *Nápravníkových* „Českých perel.“ Sl. M. S. byla by mohla nějakou lehčí skladbu, třeba nějakou z Pivodových transkripcí k úplné platnosti přivést; ale pro *Nápravníkovu* skladbu její síla dalece ještě nedostačuje. Takové provedení jest pak i na úkor skladbě samé, jakož i tenkrát. Téhož dne uslyšeli jsme také od toho samého skladatele „*Vlastu*,“ *ouverturu* na slovanské nápěvy, pro šest pian uspořádanou. Jest to tatáž skladba, kterou orchestr p. *Komzákův* na národní besedě dne 8. dubna t. r. přednesl a o níž se při příležitosti v těchto listech už zmínilo. Nám zbývá tedy jen podotknouti, že od skvěle nadaného skladatele pro určený počet pian uspořádána a velmi správně provedena byla, ano, že *poslední větu opakovati* se musila. Po obou těchto číslech byl p. *Nápravník*, jenž také učitelem toho ústavu byl, *vícekrátě hlučně vyvolán*. Z českých skladatelů byly také v programě

zastoupeni Ch. *Wehle*, *Dreyschock*, *Schulhoff*, *Kittl*, *Kavan*, *Kuhé*. Střežili jsme se schválně, jmenovitě se zmíniti o některých žácích, a to z té příčiny, poněvadž jsme všechny žáky neuslyšeli, a mnohého bychom tedy snad více pochváliti mohli, než by toho snad zasloužil v poměru k jiným, které by jsme snad byli zcela vynechali, poněvadž jsme jich neslyšeli. — Pro dospělejší žáky jest v tomto ústavu také ta výhoda, že se navyknou s průvodem jiného nástroje ano i celého *orkestru* hráti. Před dvěma roky se zde také vyučovalo *zpěvu*; proč z toho vloni a letos sešlo, není nám známo, bylo by však žádoucí, aby činný p. ředitel tento předmět ze svého ústavu na vždy nevyloučil, jelikož potřebnost zpěvního umění pro každého pianistu dávno již uznána jest. Také bychom si byli konečně přáli, aby rovnoprávnost nebyla jen v programě ale také *na* programě zachována. Na vstupním lístku bylo jí šetřeno.

Antonín Wiedemann.

Dne 29. lipna uspořádal p. *Antonín Wiedemann* se svými chovanci celoroční zkoušky v místnostech svého ústavu ve velké Karlově ulici č. 166—1. Zkouška ta rozpadla na dvě oddělení. V *prvním oddělení* uslyšeli jsme výhradně samé *začátečnický*, a to začátečnický, kteří na nejnižším stupni hudebního vzdělání stojí. Radili bychom p. řediteli upřímně, aby tak slabé síly, jaké jsme z největší části v prvním oddělení uslyšeli, nenechával ještě vystupovati, aspoň ne v *sólových kusech*, neboť tím nemůže ani obecenstvu, které z největší části z rodičů těchto chovanců sestává, ani žákovi samému poslouženo býti, když on, jehož síly k provedení takové úlohy nedostačují, téměř každou notu si teprv na svém nástroji pracně vyhledávati musí, o taktu ani pomýšlení není, a k tomu všemu ještě to ukrutné tréma se dostaví. V *druhém oddělení* předvedly se nám už značnější síly. Uslyšeli jsme při této zkoušce *pianisty*, *houslisty* a jednoho *čelistu*. Obor první, vyučování pianu, zdá se býti Achillovou patou tohoto ústavu. Buď jsme uslyšeli, jak jsme už pověděli, přílišné začátečnický, jichž hra nižádného kritického měřítká nepřipouští, anebo trochu dospělejší chovance, kterým bychom však také ještě mnohé a mnohé chyby vytknouti musili. Především upozorňujeme na časté, a příliš často nečasné *užívání pedálu*, zvláště při passážích; pravidelné dodržení taktu jsme pohřešovali při každé sólové skladbě; úhoz žáků byl v celku tvrdý a málo vycvičený. — Le carnaval de Venise od Schulhoffa, na kteroužto skladbu jsme nejvíce žádostivi byli, jak se nám předvede, byl vynechán. Ještě nejvíce nás uspokojily pospolné kusy. — *Lepší* byl *výsledek*, ježž

docílili žáci na *smyčcové nástroje*. Osvědčili v celku *dobrou školu*, hra byla u větší části dospělejších žáků *čistá* a *jistá* a v poměru k lonské zkoušce poznali jsme také *značné pokroky*. Nejvíce vynikl p. F. *Bráva*, jenž přednášel: Concerto (scena cantante) od L. Spohra a sonátu od Beethovena. Jeho přednes jest velmi cituplný, sběhlost značná. Zvláště jeho čistý a krásný trilek nás velice uspokojil. Ant. *Řehák* (hrál air varié od Beriota) a Jan *Vozka* (hrál elegii od Ernsta) provedli své úlohy slušně a k úplné spokojenosti. — Ještě čelistu Augusta *Seeliga* slušno chvalně jmenovati. Přednášel fantasii od Kummra s patričným výrazem. Také dvě skladby od našeho L. *Jansy* stály v programě, byly však v slabších rukou. Konečně upozornili bychom pana ředitele také na to, aby při volbě kusů trochu více si všímal *českých* a *slovanských skladatelů*, než se to stalo letos a aby na programě podruhé také *rovnoprávnosti* zadost učinil.

(Pokračování.)

Šebastian Bach a jeho syn.

Novela.

(Dokončení.)

„Máte pravdu“ odpověděl Volumier zkormoucen, „tento spropadený způsob ještě naše celé umění na mizinu přivede, a nechceme-li ztratiti svůj chleb, musíme sami opičí kazajku obleci. Nepokládejte to však všechno králi za vinu. Vizte, tato vada pochází také z nynější doby. Lidé přestávají býti pobožni. Jest to zvyk u dvoru, považovati náboženství toliko za státní nařízení, které pohodlné jest. — V budoucnosti se to však zase vše zlepší; královna není toho smýšlení jako král, a teprva až kurprinc vládu nastoupne“ — „Ano pravda, máte pravdu, nechci také býti nevděčným. Kurprinc jest šlechtetný rozumný muž, jenž ještě cit má pro něco lepšího; a slzy, jež královna při chorálu plakala, byly tak krásny a těžky a skvělejší, nežli její briljanty.“ —

V tom okamžení započal Miroslav na klavíru intonovati: „U vodotoků Babylona,“ přebral celou thému jakož i všechny variace, kteréž otec jeho včerejšího večera před králem přednesl. Šebastian tiskl křečovitě Volumierovu roku a mužové naslouchali bezdušně.

Když Miroslav skončil, obejmul Bach jásaje svého hochu, zvolaje: „Volumiere! to jest můj milý hoch, ten bude jednou bohda větší než já!“ Tu otevřely se dvěře a do světnice vstoupil Brühl, králův panoš, radostně se usmívaje, a za ním královský lokaj, nesoucí váček a košík s vínem v ruce. Brühl mohl býti asi

dvacet let stár, ale pro svou velitelskou vysokou postavu zdál se mnohem starší býti. Také každý věděl, že u kurfirsty mnoho zmůže. Brühl byl chytrý a v sobě zakrytý, milostný, zdvořilý a měl také tu jednu cnost, že všecko věděti mohl, ale ničeho nevyzradil. Nebyl právě, jak se říká, krásný, ale jeho hlava měla něco rozumného, ano, mohlo se říci, něco urozeného do sebe, a při tom měl jakousi půvabnost při pohybování, která všemu, cokoli činil, velkolepost a znamenitost zavdala.

Než Volumier ještě času měl ho pozdraviti, šel už Brühl k Bachovi, a vezmuv ho do svého náručí, řekl: „Odpusťte pane Bachu, přicházím-li v nepravý čas, nedalo mi však déle čekati, abych nejvyšší svůj rozkaz vyplnil. Pán Vitzthum vlastně byl ustanoven, Vás navštívit; na mou prosbu přenechal mi tu čest, která mi spolu příležitosti zavdává, muži svou úctu vyjádřiti a jeho přátelství si získati, kterého já a všichni znalci umění za krále všech výtečníků hudebních považují.“

Volumierem se stavem každé osoby u dvoru seznámen, přijal Bach Brühlovo holdování s největší milostivostí.

„Zde,“ — řekl Brühl, vezma od lokaje váček a kynu mu, aby se vzdálil, — „zde mám Vám na rozkaz Jeho Milosti odevzdati odměnu, která arcif jen malou mzdou pro Vás bude, přece ale věčnou půdou, která jedině umění umožní, aby se rozvinulo. Přeuji Vám, aby Vám ta tři sta dukátů dobře svědčila.“

„Ale prosím pane z Brühlu! — Za odměnu jest to —“

„Jest to málo,“ vpadl mu Brühl do řeči — „vím to, Jeho Milost neodměňuje umění, to on nemůže ani, on je zaplatí.“

„Za zaplacení jest to ale příliš mnoho“ řekl Bach.

„Nechme toho. Vezměte to jen, král August nemůže Šebestianu Bachovi méně dáti. Zde máš hochu, odnes tu mamonu pryč, pryč do kouta, teď teprv přijde čest. Máš Vás totiž k Její královské Milosti přivésti, která by Vás ještě jednou ráda viděla, a ráda by Vám pro Vaši milou ženu vzácnými kameny vyložený zpěvník odevzdala, kterýž několik let sama upotřebovala a do něhož jí starý Reinken na památku vlastní rukou fugu napsal. Řekla včera paní hraběnce Kolovratové: „Ráda bych milému Bachovi něco pěkného darovala, ale nemám nic lepšího, co bych takovému muži dáti mohla.“

Bachova prsa zdvihala se radostí: „Ano, to jest to nejkrásnější, čeho jsem vůbec v Drážďanech mohl býti účasten,“ odpověděl Bach, radostí celý se třesa.

„Než ale odejdeme, můj milý Bachu, připijme si skleničku vína na zdraví a k svému novému přátelství. Největší Brühlovou pýchou to má býti, že s hudebníkem Bachem se seznámil. Milý Volumiere, přineste nám sklenice a něco k zakousnutí! zůstanu Vaším dlužníkem.“

Než Bach ještě odpověděti mohl, pojal panoš, jak mile Volumier pokoj byl opustil, Šebestiana pevně za ruku. „Bachu! na slovo. Král není muž k tomu, aby Vám Vaše zásluhy odměnil; ale kurprinc to jednou učiní, až korunu nositi bude. Také já jsem, jako Vy, ctižádostiv, jsme oba vysokoletci, každý dle svého spůsobu, kteří až k slunci se dostati chtějí, protož se musíme státi přátely. Bach a Brühl, tato jmena hodí se k sobě. Znáte-li Vy také jako já umění čekání, nejtěžší to cnost umělce jakož i státníka, tedy“ — Volumier vstoupil do pokoje — tisknutí ruky Bachovy dokončilo mu myšlénku Brühlovu. — „Naplňte sklenice pánové!“ — Pilo se na zdraví a dlouho se ještě hovořilo.

Několik dní na to navrátili se Šebestian a Miroslav opět do tichého Výmaru.

„Otče! co pak to tím myslil ten panic, řka: Bach a Brühl, tato jmena hodí se k sobě,“ tázal se Miroslav.

„To nám poví budoucnost, milý synu. Já alespoň spolehám se toliko na Bacha samého. Učiň to taktéž.“

Kurfirsta August II. Silný zemřel a korunu Saskou obdržel jeho syn August III. U lože nemocného krále zavdal mu největší přesvědčení o své poddanosti a opatroval jej nejvíce jeho panoš Brühl. V poslední jeho vůli byl za to od umírajícího krále hrabětem a novým kabinetním ministrem jmenován.

Hrabě Jindřich z Brühlu stál nyní na vrcholu svého štěstí a opravdu zpomněl si na mistra Šebestiana a na jeho nadaného Miroslava. Tito se mezi tím z Výmaru do Lipska přestěhovali. Miroslavův talent velice se vyvinul a mimo hudebního vzdělání dostalo se mu také filosofického vyučování od proslulého Wolfa. Hrabě Brühl podával starému Bachovi uprázdňené místo varhanické v chrámě u svaté Žofie v Drážďanech, ale mistr Šebestian, nemoha se již se svým milým Lipskem a ještě milejším chrámem u svatého Tomáše rozloučiti, poděkoval se mu za to, nepřijal je však. Brühl na to podal to místo Miroslavovi, jenž ho také přijal. Za několik dní vydal se na cestu do Drážďan a nastoupil zde nové místo varhanické v chrámě u sv. Žofie.

Vítězslav Guth.

Feuilleton.

Z Prahy.

Opera. Dne 20. srpna dával se „Čarostřelec.“ Téměř úplně naplněný dům očekával s napnutostí představení této již dlouhý čas neprovozované krásné opery; avšak nedá se o něm nic příznivého říci. Sl. Grabingerova neučinila až dosud žádného značného pokroku. Její ustavičné tremolování vadí jí, když vstoupiti má, činí ujmu na jasnosti a zřetelnosti přednesu a je toho příčinou, že její výkony jsou mdlé. Ostatně jest její dramaticko-zpěvné podání „Agaty“ slabé. Její v celku sympathetický hlas je totiž slabý, zvláště v hloubce, též v střední poloze něco pokrytý, vysoké tóny jsou sice jasné a vláčné, avšak přec neschopné žádného silného přízvuku, výrazu a zvýšené náruživosti. Zkrátka, její hlas je jemný a více sentimentální. Že charakter Agaty náležitě nepodala, je tím vinna nedostatečností fyzické síly. Ostatně byla sl. Grabingerová po 1. a 2. dějství volána. Kéž by se sl. Grabingerové poštěstilo, by si získala znalého a upřímného učitele, jenž by se vši rázností ji zdokonaloval. Pan Bachmann (Max) je v této úloze co výtečný representant chvalně znám a došel zasloužilé pochvaly. Pan Eilers co Kašpar byl dobrý a byl po své arii potleskem odměněn. Chvalné zmínky zasluhuje konečně sl. Ehrenbergova co Aninka. Overtura šla téměř bez úhonně. Dne 24. dávala se opera „Ernani“ od Verdiho a dne 29. „Zampa“ od Herolda při starém obsazení. — V českém divadle viděli jsme na den narozenin J. M. císaře „Griseldu“, v nížto sl. Marie Körschnerova v titulní úloze vystoupila. Slečna osvědčila i v této úloze značný dramatický talent, jenž dosáhnouv dokonale vytríbenosti daleko předčí nad obyčejnou rutinu třeba již dlouhá léta sloužících jednostrauných hereček. Nadaná tato začátečnice, která teprv podruhé na jevišti vystoupila, byla od obecenstva čtyřikráte hlučně volána. Pan Šimanovský co Percival provedl svou úlohu s velkou obratností a došel velké pochvaly. Za to však nás nikterak neuspokojila paní Pešková co královna, jejížto jednotvárná deklamace nesnesitelná byla. Úloha ta patřila se vším právem paní Kolárové.

— Oba bratři Hřimalové, výteční absolvovaní žáci konservatoria, pak pan Alojs Meliš, kontrabassista, členové orchestru v Rotterdamu, odebrali se ve středu s ranním vlakem na svá stanoviště. Pan Šebor, žák konservatoria, obdržel místo učitele hudby v Rusi a odebral se tam tyto dni.

— Ředitel orchestru a cellista p. Schmidt z Moskvy je prý, jak zdejší listy piší, místo prof. Goltermanna za profesora cella na zdejší konservatorium povolán. Pan Schmidt je rodem z Karlových Var.

— Včera ráno odejel do Petrohradu p. Ed. Nápravník, kapelník u knížete Jusupova.

— Naše krajanky, slečny Adolfína a Marie Sacherovy meškají nyní v Hamburku, kdež co pianistky s takým úspěchem vystoupily, že korunní princ Pruský je vyzval, aby přišly do Berlína a u dvora hrály.

— Pan František Škroup, kapelník v Rotterdamu, odebral se po tříměsíčním pobytu ve své otčině dne 21. srpna opět do Rotterdamu, kdež s tamnějším divadelním ředitelstvím nový kontrakt podepsal.

— Pan baron Jósika měl tyto dni co „Max“ v Čarostřelci v německém divadle vystoupiti; avšak při zkoušce uznalo se, že nepostačí pro zdejší divadlo, za kterouž příčinou se vystoupení jeho neuskutečnilo.

— Slečna Anna Tvrdá, která v koncertě spolku „Arkadie“ několik písní českých s velkým úspěchem zpívala, engažována jest k operě Rigaiské.

— Pan Ant. Benevie, nyní koncertní mistr v Solnohradě, vystoupil tam dne 15. srpna v koncertě Solnohradského zpěváckého spolku a přednášel koncert pro housle od Mozarta s velikou pochvalou.

Hudební literatura. Páně Pivodových písní vyšlo nákladem činného obchodnictví Kristofa Kuhé číslo 9té a 10té. Písně tyto jsou: „Světa naděje“ — „Nevěstina starost.“ První stojí 42 kr., druhá 27 kr. rak. čís.

(J. L.) **Z Nového Bydžova.** (Zpěv. spolek. — Vavák.) Musím vám sdělit, že zpěv. spolek nedává více žádných produkcí pro „úštipky a posměchy“ v „Daliboru“ a „Lumíru“ hojně uštědřené, za to, zač jej chválím, učí se již lépe theorii. Údův jest ale jen málo a spolek jak pozoruji chřadne. Čím? To Vám věru nemohu říci. Snad jest to nějaká osobní zášť k ředitelovi Jos. Joskovi. — Dále mešká nyní v Bydžově jistý Vavák; jest prý spolužák nebo přítel p. Fr. Blažka, prof. harmonie; nevím, ale říkal, že učil Krejčího, ředitele varhanické školy. Složil několik mší. Třetí chce zde dát provozovat v děkanském chrámě, kde se varhany opravují. Pan Vavák jest přepiatý hudebník a ztápí rád své melodie v . . . .; mimo to jest v Bydžově privátním učitelem na piano. Jeho skladeb jest dosti, avšak nevím, zdali co po tom. Mimo to jest ruch hudební u nás tichý jako spící beránek. Jeu v tom kostele se ta mšička tak odsekne a je vše hotovo. Varhaník si zatříkne a zarejdí na varhanách a lid se rozejde — nadšen kostelní hudbou. To je vše co Vám mohu o zdejší hudbě psáti; a bude-li co nejdříve něco důležitého, zajisté neopomenu vám to sdělit.

(F. H.) **Z Dašic.** (Akademie. — Ed. Nápravník.) Po celý rok není nám, jako v jiných městech, dopráno nějaké hudební akademie; toliko když studující k nám zavítají, nastane u nás čilejší ruch a jinaká činnost. Jak mile tedy k nám na prázny zavítal chvalně známý skladatel, pan Ed. Nápravník, uspořádala se i u nás dne 21. srpna akademie ve prospěch Zdeňky Havlíčkovy. Zpěvácký spolek Pardubický se svým ochotným a činným ředitelem panem Jandou přednášel v akademii této dva sbory, z nichžto „Kovářská“ od Vogla velmi se líbila. Sbory šly praecisně, správně a došly pochvaly. Pan ředitel Janda zpíval Pivodovu píseň „Ztracené srdce“ s pravým výrazem; méně vynikl pan Kopista, jenž některé národní písně zazpíval. Ko-

runa všeho byla hra pana Ed. Nápravníka, jenž svou efektní a zajímavou fantasií „České perle“ pro piano s velkou bravurou, s hlubokým citem a s náležitými nuancemi přednesl; načež nesmírného potlesku a hlučné pochvaly od obecenstva dosáhl. Piano, na němž p. Nápravník hrál, bylo z Holie od p. Vogla. Konečně slyšeli jsme deklamaci „Vysloužilec“ od p. Jos. Rabasa a „Humoristické čtení“ od Fr. Richtera. Oba došly zasloužilé pochvaly. V pondělí dne 26. srpna rozloučil se s námi skvěle nadaný náš rodák p. Ed. Nápravník, jenž jmenován za kapelníka ku knížeti Jusupovu do Petrohradu, tam se nyní ubírá. Kéž pokračuje na své šťastně začaté dráze co skladatel a oblažuje nás novými svými zdarilými skladbami. Voláme mu ještě na cestu s Bohem! Na shledanou!

Z Hlinska. (Kostelní hudba a hudební výnek.) Za poslední doby se naše hudba kostelní utěšeně rozvíjí. Již dávno jsme neslyšeli tak zdarilé provedení výtečných skladeb. Přejeme si, abychom i dále mohli o utěšeném pokroku tomto zprávy podávat. Dne 25. m. m. byl uspořádán „Věnec“ ve prospěch záložny. Hudební sbor p. Doležálkův provedl nejprve výborně velký směs z národních písní i kavatinu z „Lukrecie Borgie.“ Na to následoval rázný proslov, přednesený p. K. A. Mistrovskou píseň Riegrovu: „Kovářská“ provedl p. A. V., pp. Pr. Kn., Ho., Pe. a Št. velmi zdarile deklamovali. Pp. Se. a Št. provedli s výtečným úspěchem dvojzpěv z opery „Zedník a zámečník.“ Neméně zdarile byla provedena velkým sborem výtečná čtyřrylka HELLEROVA. Produkci následoval tanec. Výtečná hudba, skvělá i četná společnost, rozmanitá zábava dodávaly Věnci pestrosti i půvabu. Že naše s besedami nerozdílné písně: „Kde domov můj!“ a „Hej Slovane!“ nechyběly, netřeba podotýkati. Mluví-li se o české besedě, mluví se o výkvětu vlastenectví, a kde je Čech vlastenec, tam musí být píseň, tam se modlí srdce v zpěvu národním. I tančírna byla vkusně ozdobena skupinami ověncovaných podobizen našich výtečníků. S potěšením jsme pozorovali rozmáhání se kroje národního. V krátce bude ještě jeden „Věnec“ uspořádán. Přejeme si, aby snahy tyto i dále žádoucí podpory obecenstvem docházely, o podnikavosti pp. ochotníků jsme přesvědčeni.

(L. S.) **Z Chrudimi.** (E. Nápravník.) O zdejší pouť dostalo se nám v chrámě mše od Haydna, která s velkou obezřelostí provozována byla. Přibýlo k nám téhož dne mnoho hostů z okolí, mezi nimiž jmenujeme výtečného pianistu a skladatele p. Ed. Nápravníka, p. Průchu, adjunkta varhanické školy a p. Knitla, skladatele to několika jalových sborů. Večer přednášel p. Ed. Nápravník v besedě několik skladeb pro piano, jmenovitě „Zefíra“ od Kittla, „přádelní píseň“ od Mendelssohna, fantasií „Lucia“ od Liszta, „Scherzo-polku“ od B. Smetany a velezdarilou svou fantasií „České perle“, kteráž velkou sensaci v obecenstvu učinila; zvláště nadšení byli posluchači závěrečným ukončením, když dotčený skladatel píseň „Hej Slovane“ oktávnými chody ozdobenou na piano hřímá. Pochvala a potlesk byl nekonečný. Za tuto duševní lahůdku máme co děkovati našemu ráznému a hudby milovnému měšťanostovi, p. Klimaešovi, jenž p. Ed. Nápravníka ke hře vybídl.

Z Kladna. (Akademie). Dne 18. srpna dávala

se tu hudební a deklamatorní akademie, již zdejší studující v místnostech Kladenské besedy ve prospěch rodiny Tylovy uspořádali. Sál byl bíle a červeně dekorován; na stěnách jsme viděli naše výtečníky; „Tyla“ zdobil krásný věnec, kterýž uvila slečna J. Švejcárova; na věnci byl pěkný trikolor. Program byl volen dobře a sice jak následuje: I. Oddělení: 1) Overtura „Jan z Paříže“, hrána od zdejší hornické kapely. 2) Kadryla od Hellera byla přednesena s úspěchem a velmi se líbila. 3) „Besední čtení“ od barona M. Villaniho, četl p. K. Thüringer. 4) Solo na piano: a) Variace na „Ach není tu není“, b) Fantasie ze zpěvohry „Car a tessar“, hrála slečna Hudcová zdarile: bylo však patrně viděti, že rádnému provedení obou kusů rozladěné piano vadilo. Velmi čtné obecenstvo odměnilo slečnu hlučným potleskem. 5) Divertemento pro violon od J. Hraběte hrál s velkou bravurou p. Blumentritt, začez se mu dostalo velmi vřelého potlesku. 6) Deklamace „Rada ženská“ od Tyla, byla přednesena sl. M. Priknerovou, začez jí srdečný potlesk dán. 7) Sbory: a) „Odpadlý od srdce“ od Křížkovského, b) „Žaloba“ od téhož, došly rádného provedení a všeobecně se líbily; není ovšem divu, neb jsou to sbory krásné, z nichžto duch národní vane. II. Oddělení: 1) „Symfonii“ a 3) „Píseň bez slov“ hrála opět hornická kapela. 2) Písně: a) „Dudáček“ od Štrébly, b) Slovíčko „Nikoli“ od J. Zvonáře, zpíval p. A. Hromada dobře a dojemně, jako obyčejně; hlas jeho je zvučný a vydatný. 4) Deklamace „To se nesluší“ od Tyla, přednesla slečna Švejcárova. 5) I. a II. věta z koncertu pro violon od J. Aberta hrál opět p. Blumentritt. Takové pochoutky se nám ještě nedostalo, jakou nám on přinesl. 6) Deklamaci „Vysloužilec“ přednesl v kostumu zdarile p. Thüringer a všeobecně se líbil. 7) Sbory: a) „Prání“, b) „Staročeská“, oba od J. N. Škraupa, byly provedeny, jak toho požadovaly, a hlučný potlesk se rozléhal po jich umlknutí po sále. Na to se tančilo. — Naši studující obmysleli zaříditi ještě dvě akademie, ale s tíží to učiní, neb se jim staví v cestu překážky, na něž by nikdo byl nepomyslel. Mimo to jest jim též nemilý výstup jednoho z p. horních úředníků v této akademii, jemuž jsou ti, kdo hájí českou národnost, pouhými sprošťáky. — Konečně buďtež velectěné pí. direktorce Váňové za laskavé půjčení piana, pak horlivému p. kapelníku J. Stříbrnému a všem, kdož laskavě spolupůúčinkovali, srdečné díky!

F. J. S.

Z Roztok. Je to věru smutné, když v harmonii nesběhlý varhaník ten neb onen krásný choral neumělou hrou svou zohyzdí ba i docela zpotvoří; avšak co mám říci o drzosti nově zvoleného učitele Roztockého, jenž světské ba i sprosté písně do chrámu uvádí, jakž jsme se o tom dne 21. lipna t. r. v starobylém chrámě sv. Klimenta na Levém Hradci přesvědčili. Mlčením pomínouce bídnu předehru tohoto varhanického Herostrata, promluvíme toliko o jeho dalším se pitvoření. Místo chorálu zahrál píseň s nápěvem „U potoka hoch si seděv“ a zajel ve svém Neronském zápalu tak daleko, že při pozdvihování známou kramářskou píseň „Ať se pin kl hází“ za praeludium přednášeti se opovážil. Tak se przní uličnickými písněmi náš nejstarší chrám český? Před 900 lety zaznívaly zbožné zvuky víry Kristovy z této budovy boží a nyní zavzduchely tam nemravné a zkázonosné

písně! Jaká to nestoudnost! Nedivil bych se nerozumnému chlapci neb šílenci na hlavu poraženému, kdyby píseň Heisovu v chrámě zahrál; ale činí-li to učitel, vychovatel dětí, jenž o ušlechtní mravů svých svěřenců dbáti má — to je více než blbství, více než šílenství! Vyzýváme velebné duchovenstvo, aby nešvar tohoto učitele pro podruhé zamezilo a jej, opováží-li se to ještě jednou učinit, navždy odstranilo.

Boleslav Husinecký.

Ze Slaného a z Loun. (Akademie.) Čácký zpěvácký a hudební spolek v Launech bude míti dne 1. září produkci v poblížkých Chlumčanech. K tomu cíli vyzval bratrsky nejbližší český spolek v Slaném k spoluúčinkování, vyvoliv si 5 sborů, a to: „Na Prahu“ od Vogla, „Kovářskou“ a „Zpěv jinochů“ od téhož. Kadryllu a Quodlibet od Karlíka. Slanským jestiž zůstaveno vyvoliti si též z vlastenských sborů. Jsou pak tyto: „Pozdravení pěvcovo“ od Veita, „Bratří rozveselme se“ od Pivody, „Cikáni“ od Vogla, „Staročeská“ od Jana Škroupa, „Šumí Labe“ od Zvonáře a „Hasme: Hoří!“ od Slavíka. K těmto dvěma spolkům připojí se Týnečtí zpěváci a dá se očekávat, že z celého okolí sejde se mnoho hostů k této národní slavnosti. Podarí-li se podniknutí toto, což ze srdce přejem, tu se poněkud napraví krivda, ježto se Lounským stala v Postoloprtech dne 4. srpna. — Ačkoliv v posledních časech vymizelo jméno spolku zpěv. ze Slaného v těchto listech, přece nebyl nečinným, neboť počil dotčený spolek našeho otce Palackého, hraběte z Clam-Martiničů, a jak účinkoval v blízkém chrámu Páně na Tuřanech i v besedě Kolečské. Co toto píšu, zpravuje snad někdo jiný některé listy naše o besedě právě odbyté v Zlonicích, ježto byla ve prospěch Zdeňky Havlíčkovy dávána. Beseda tato záležela z 11 čísel, z nichž připadlo 6 na deklamace a ostatních 5 na sbory. Provedení veškerých čísel bylo uspokojující, účastenství váženého obecenstva vzorné; což bychom přáli při všech takových zábavách. Deklamaci jsme slyšeli mnoho. Tentokrát deklamovaly slečny: M. Krátká, M. Tomanova a Al. Vopršalova, pak pánové: Lampa, Veselý a Bába. Rozmarně přednesla sl. M. Tomanova Rubešovu deklamaci. Taktéž se líbil „Frajtr Kalina“ panem Bábou provedený. Ostatní deklamace se také neminuly s výsledkem, a zasloužily té pochvaly, ježto se dostala ostatním slečnám a pánům. Sbory, od zpěváckého spolku ze Slaného a některých pánů ze Zlonic provedené, dobře se vyjímaly. Ve jménu Zdeňky přijměte díky všickni, jenž jste jakkoli přispívali! Avšak ještě něco! Ptám se spolku zpěv. v Slaném, proč tak nevděčně, ano proti stanovám jedná, když všude zábavy v okolí podporuje, ale jen doma ničeho nečiní? Jak k tomu přijdou údové přispívající? Proč se upustilo od zamýšlené besedy 1. září? Či se odloží zase až na přes rok? Možná! U nás prý to nemůže ani jiné být. Dobře tedy! Když nechtí ti pánové, od nichž rozkvět spolku a jeho působení závisí, pak to arcit' nepůjde. Co zmůže úd podřízený byť i sebe horlivější? Nedáte na rady soukromné, neslyšíte přání domácích, uslyší je tedy veřejně každý čtenář těchto listů. Před celým soudným čtenářstvem se

zodpovídejte, pakli chcete. Budoucně více. Na shledanou! J. V. J. *)

Paříž. Skladatel Jakub Offenbach byl u příležitosti jmenin Napoleonových dne 15. srpna rytířským křížem čestné legie vyznamenán. — Leon Escudier dobyl si práva, by směl jediné vydání Gluckovy „Alcesty“ uveřejniti. Klavírní výtah je od Vanthrota a vyjde po prvním představení dotčené opery. — O poznenáhlém zvýšení orchestrálního ladění, jenž se po dvě století dělo, dokončil Emil Pfeiffer důmyslnou práci ve formě zhůru stojícího nástroje, na jehožto přední straně se nachází klávesnice s devíti klávesy, kteréžto s rozličnými ladičkami (Stimmgabel) ve spojení stojí, a kteréžto udávají na 4 přehledných tabulkách nejhlavnější lyrická díla, ježto se od r. 1760 až 1859 na francouzských jevištích provozovala. Armida, opera od Lulliho zpívala se při ladění 810 záchvěvů ladičky; na to, uhodí-li se na ostatní klávesy po sobě, objeví se ve zvýšeném ladění 8 ostatních epoch, tak r. 1784 opera „Danaïdky“ s 818 záchvěvů — r. 1785 „Richard Lví srdce“ s 820 záchvěvů; — r. 1799 „Adolf a Klara“ s 838 záchv.; — r. 1807 „Vestalka“ s 840 záchvěvů; — r. 1829 „Tell“ s 860 záchv.; — r. 1831 „Robert ďábel“ s 865 záchv.; r. 1833 „Le Pré aux Claires“ s 868 záchv. a konečně r. 1859 „Faust“ od Gounoda s 898 záchvěvů. Od roku 1807 až 1859 bylo ladění nejvíce zvýšeno, tak že tomu známou normalní ladičkou se zabrániti muselo.

Terst. Osmiletý Luigino Ricci, syn naší výtečné krajanky Ludmily Ricciové, roz. Stolzové, provozoval dne 12. srpna v chrámě u sv. Justa svou první mši, jihoz neobyčejný talent osvědčil. Byloť to radostné podívání na tohoto mladinkého skladatele, když bíle jsa oděn, taktovkou své dílo osobně řídil. Dne 15. srpna dávala se tato mše zde podruhé. L. Ricci vychován je od své máti v češtině a italčině.

Videň. Skladatel opery „Die Kinder der Haide“ (Děti pusty) pan Antonín Rubinstein prodlévá nyní zde. Po vystavení nového dvorního operního divadla bude zámecké divadlo strženo, aby tím c. k. hrad sídelní přiměřeně rozšířen a chodník uspořádán býti mohl. — Zdejší konservatorium přijalo navržené zavedení sníženého Pařížského normalního ladění.

Wiesbaden, dne 20. srpna. Opera „Katinka Heilbronská“ od prince Petra Oldenburského (Kühner) dávala se poslední sobotu o 3 hodinách odpoledne v zdejším dvorním divadle. Přítomni byli J. M. král Württemberský a dvořanin. Princ Petr řídil osobně zkoušky. Potlesk byl hojný a srdečný. Dílo toto je v skutku v lehkém a libém slohu psáno; jen tu a tam upomíná instrumentace nikoliv ku prospěchu prince na manýru R. Wagnera. Vysokorodý skladatel nedá prý svou operu do veřejnosti.

*) Těšíme se na nové Vaše dopisy.

Red.

Listárna.

Dopis. v Sušici a ve Lvově. Vase dopisy přijdou příště. — Nápravníková ouvertura pro orchestr vyšla tyto dni a stojí 3 zl. 60 kr.

K tomuto číslu přiložena jest VII. notová příloha.